

Актуально

В зоні особливої уваги

Медична сторінка

НОВИНИ ЧАЕС

28 червня 2022 | №05 (1533)

Офіційна газета ДСП «Чорнобильська АЕС»

З Днем Конституції,

УКРАЇНО!

Візит міністра захисту довкілля та природних ресурсів на ЧАЕС

2 червня на Чорнобильській АЕС відбулася нарада під головуванням міністра захисту довкілля та природних ресурсів України Руслана Стрільця.

У нараді також взяли участь представники Кабінету Міністрів України та Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, голова Державного агентства України з управління зоною

відчуження Євген Крамаренко, виконувач обов'язків генерального директора ДСП ЧАЕС Валерій Сейда, керівники провідних підприємств зони відчуження.

У ході наради було обговорено низку проблем, які спричинила окупація цієї території російськими військами в лютому-березні 2022 року, а також намічені заходи, спрямовані на відновлення повноцінної діяльності підприємств підпорядкування ДАЗВ.

Під час візиту міністр нагородив орденом «За мужність» III ступеню персонал Чорнобильської АЕС та підприємств зони відчуження — інженерів, електриків, слюсарів та інших працівників, які на своїх робочих місцях без упину працювали навіть в умовах окупації. Від імені Президента України міністр висловив подяку колективу Чорнобильської АЕС, працівники якої своїми мужніми та професійними діями врятували світ від нової ядерної катастрофи.

Протиаварійні тренування в офісі ЧАЕС

В ході чергового протиаварійного тренування, котре відбулося у славутицькому офісі Чорнобильської АЕС 30 травня, працівники станції відпрацювали алгоритм евакуації до захисної споруди у разі оголошення повітряної тривоги.

Близько 200 осіб, які перебували на час оголошення навчальної тривоги, залишили свої робочі місця та організовано пройшли до споруди цивільного захисту, де ознайомилися із облаштуванням та режимом функціонування цього об'єкту.

На думку начальника відділу аварійного реагування ДСП ЧАЕС Дмитра Кондратова, тренування пройшло успішно, цілі, які ставилися при розробці його сценарію, досягнуто: «Я впевнений, що у разі реальної загрози, яка може виникнути в умовах війни, яка йде в нашій країні, всі учасники сьогоднішнього тренування

зможуть швидко та оперативного дістатися у безпечне місце — власне, до захисної споруди, та безпечно там

розміститися до моменту зникнення небезпеки.

На ЧАЕС завершила роботу місія МАГАТЕ

3 червня на Чорнобильській АЕС завершила роботу місія Міжнародного агентства з атомної енергії. Мета місії — надання станції допомоги у ядерній безпеці та захищеності. Подія відбулася у рамках Плану дій з надання допомоги (ААР), втілюваного МАГАТЕ.

У ході 4-денної місії експерти обговорили стан ядерної безпеки та захищеності кожного об'єкту зони відчуження. Зокрема, мова йшла про фізичний захист, поводження з радіоактивними відходами та відпрацьованим паливом, радіаційний захист, а також аварійну готовність та реагування. У роботі місії, окрім експертів з ЧАЕС, взяли участь фахівці Державної інспекції ядерного регулювання України.

Експерти МАГАТЕ вивчили стан систем фізичного захисту об'єктів зони відчуження, а також визначили перелік потреб, що виникли внаслідок окупації російськими військами. Для визначення цих потреб експерти дослідили усі роботи із поводження з радіоактивними відходами та відпрацьованим паливом, а також стан захисту працівників від професійного радіаційного опромінення.

Місія також мала визначити пріоритетність надання обладнання, що пов'язане з радіаційним захистом, захи-

щеністю та аварійним реагуванням, та надати технічні поради щодо поновлення роботи автоматичної системи моніторингу у зоні відчуження.

Під час місії у зоні відчуження експерти відвідали ДСП «Екоцентр», централізоване сховище відпрацьованого ядерного палива ДП «НАЕК «Енергоатом» та ДСП «Центральне підприємство з поводження з РАВ».

У остаточному звіті місії, який буде складено за результатами роботи у зоні відчуження, буде визначено аспекти

технічної підтримки, що посприяють безпеці та захищеності установок та робіт на майданчику ЧАЕС.

Довідково.

28 квітня 2022 року МАГАТЕ опублікувало підсумковий звіт Генерального директора щодо ядерної безпеки, захищеності та гарантій в Україні.

У висновках цього звіту говориться, що: «МАГАТЕ буде продовжувати пильно слідкувати за розвитком подій в Україні з особливою увагою до питань безпеки та захищеності українських ядерних установок, зокрема тих, які розташовані на майданчику Чорнобильської АЕС, ядерних реакторів і радіоактивних джерел, та буде надавати технічну допомогу для забезпечення їх безпеки та захищеності».

Цей План дій з надання допомоги передбачає надання такої технічної допомоги та підтримки Україні у сфері ядерної безпеки та захищеності. До цього Плану застосовується Угода про привілеї та імунітет Міжнародного агентства з атомної енергії (Угода Р&І), яка була затверджена Радою керуючих 1 червня 1959 року (див. INF-CIRC/9/Rev.2) та прийнята Україною 05 жовтня 1966 року.

В зоні особливої уваги

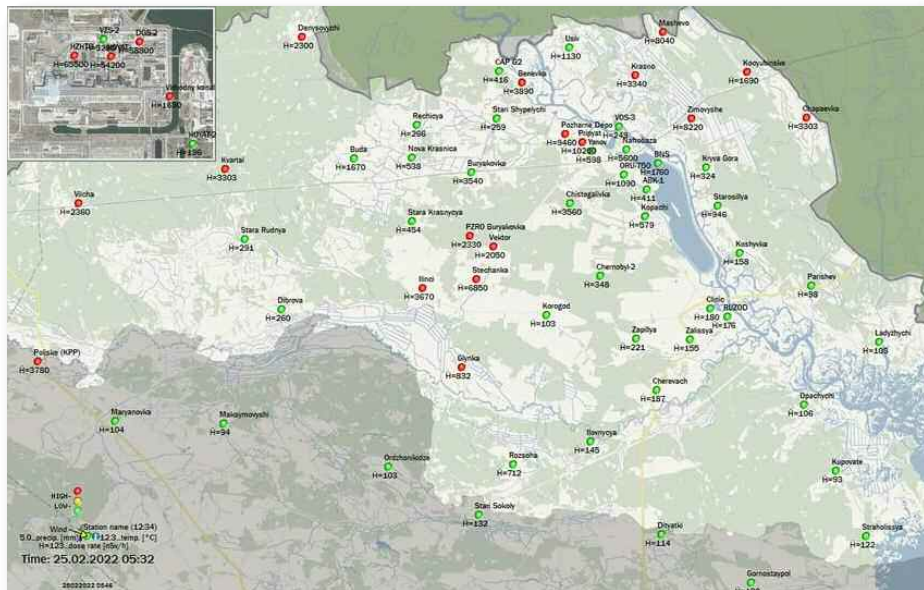
Днями виповнилося рівно чотири місяці з того жахливого дня, коли Україна зранку прокинулася від бомбово-ракетних ударів, нанесених з території російської федерації та республіки білорусь, а вже о 16 годині світ дізнався, що російські війська захопили Чорнобильську АЕС. Так людство вперше побачило, як скоюються акти ядерного тероризму, санкціоновані та організовані не гуртом божевільних відморозків-терористів, а однією державою проти іншої.

36 днів, протягом яких людство із завмиранням слідкувало за перебігом подій навколо найвідомішої у світі АЕС, світ навряд чи зможе забути.

25 лютого 2022. Фейсбук-сторінка Державної інспекції ядерного регулювання: «Дані з Автоматизованої системи радіаційного контролю зони відчуження, які доступні в режимі онлайн, свідчать про перевищення контрольних рівнів потужності дози гамма-випромінювання (червоні точки) на значній частині пунктів спостереження. Внаслідок окупації та бойових дій встановити причини зміни показників радіаційного фону у зоні відчуження наразі неможливо».

Цього ж дня Україна поінформувала Міжнародне агентство з атомної енергії про фактичну втрату контролю над ядерними та радіаційними об'єктами у зоні відчуження та зростання радіаційного фону у зв'язку із захопленням станції російськими окупантами, а також про те, що персонал ЧАЕС, який заступив на зміну в ніч на 24 лютого, замінити неможливо, і люди працюють безперервно вже дві доби.

27 лютого генеральний директор МАГАТЕ Рафаель Гроссі закликав утриматися від дій, які можуть поставити під загрозу збереження ядерного матеріалу та безпечну експлуатацію всіх ядерних установок: «Безпека та фізична безпека ядерних установок і матеріалів в Україні в жодному разі не повинні бути поставлені під загрозу», - підкреслив Гроссі. Треба зазначити, що

правильний за змістом та сенсом заклик повис у повітрі: Україна ніяк не могла вплинути на його втілення, а росія удала, що її цей заклик аж ніяк не стосується.

Менш з тим, вже **28 лютого** стало зрозуміло, що російські літаки ведуть обстріли українських об'єктів та територій з повітряного простору над ЧАЕС, щоб українська армія не могла їх збивати. Дії окупантів несли реальну загрозу екологічній катастрофи не лише всьому прилеглому регіону, але й Європі в цілому.

І допоки цивілізований світ ввічливо звертався до країни-агресора і закликав до дій, обумовлених здоровим глуздом, окупанти перетворили станцію на свого роду військову базу для своїх військ.

Заступник начальника цеху радіаційної безпеки ЧАЕС Анжеліка ЧУБАНЬ:

—Персонал ЦРБ знаходився на майданчику у мінімальному складі зміни та фізично був не в змозі виконувати радіаційний контроль у повному обсязі. У таких умовах радіаційний контроль на об'єктах виконувався тільки за показниками стаціонарних систем радіаційного контролю та мінімальний контроль за нерозповсюдженням радіоактивного забруднення на маршрутах слідування персоналу.

Здавалося б, що може бути гірше, ніж захоплення майданчика атомної станції терористами? Проте, з'ясувалося, що випробування лише починаються.

Вранці **9 березня** Міжнародне агентство з атомної енергії (МАГАТЕ) несподівано втратило зв'язок з моніторинговими системами на ЧАЕС. Радник голови Офісу Президента України Михайло Подоляк у Twitter прокоментував ситуацію наступним чином: «...Зараз ніхто не розуміє, що саме відбувається в Чорнобилі, хто й що там робить і чим це загрожує регіону. Надзвичайно небезпечна ситуація».

Кажуть, лихо наодинці не мандрує: цього ж дня, близько полудня, внаслідок дій російських окупантів в зоні відчуження та за її межами Чорнобильська атомна електростанція залишилася без електропостачання. Водночас було знеструмлено й місто-супутник ЧАЕС Славутич.

«Бойові дії тривають, що наразі унеможливорює ремонтні роботи та відновлення енергоживлення. «Укренерго» моніторить ситуацію та інформуватиме про всі зміни», — йшлося у повідомленні прес-служби організації.

Знеструмлену через дії російських військ ЧАЕС підключили до резервних дизель-генераторів, вони забезпечать живлення протягом 48 годин.

Про це за три години після відключення повідомив міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба.

Ремонтна бригада НЕК «Укренерго» вимушена знову їхати на окуповану територію поблизу Чорнобильської АЕС,

мати» та повертати до робочого стану у ручному режимі. Бувало навіть, що доводилося його налаштовувати чи переналаштовувати.

Наприкінці березня в зоні відчуження фіксували до трьох десятків осередків пожеж

«Потім відключиться система охолодження сховища відпрацьованого ядерного палива, що загрожуватиме витоком радіації. Варварська війна РФ загрожує всій Європі. Путін має зупинити її негайно!», - написав він у своєму твітері.

10 березня Віце-прем'єр-міністр з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій Ірина Верещук на брифінгу заявила: «Компанія «Укренерго» очікує безпечного коридору, який надасть можливість відновити лінію, який заживить Чорнобильську АЕС».

Пані Верещук заявила, що Україна вимагає від російських окупантів, які захопили Чорнобильську АЕС, негайно допустити ремонтну бригаду для ліквідації пошкоджень і відновлення енергозабезпечення Чорнобильської АЕС.

У НЕК підкреслили, що ремонтні бригади готові виконати ремонт лінії негайно, незважаючи на погрози розстрілу з боку ворога, та очікують лише дозволу.

«О 19:07 13 березня лінію поставили під напругу та почали відновлення енергоживлення інфраструктури ЧАЕС та міста Славутича. Однак завершити ці роботи не вдалося, тому що окупанти знову пошкодили лінію», - писала в ці дні «Економічна правда» з посиланням на керівництво «Укренерго».

шукати та ліквідовувати нове пошкодження», - повідомили у компанії.

Забігаючи наперед, зазначимо, що відновити енергопостачання станції вдалося лише 15 березня. Увесь цей час живлення забезпечувалося за рахунок роботи дизель-генераторів, пальне для яких довелося постачати окупантам — завдяки більш, ніж вдалій лінії поведінки, обраної начальником зміни станції Валентином Гейко.

Підготовлені в рамках стрес-тестів, започаткованих МАГАТЕ після фукушимської трагедії, дизель-генератори витримали навантаження безперебійної роботи протягом шести діб!

І тут саме час згадати працівників станції, які на той момент беззмінно несли свою вахту на об'єктах ЧАЕС вже майже три тижні. Кожному з них випало працювати в умовах, які собі навіть уявити важко. Проте, саме вони забезпечили ядерну та радіаційну безпеку майданчика в цей час.

Начальник зміни цеху радіаційної безпеки ЧАЕС Ігор УЛАНОВ:

— В ті моменти, коли відбулося від'єднання ЧАЕС від основного живлення і перемикання на дизельні генератори, якесь обладнання відновлює роботу у штатному режимі, а на якомусь стається збій, і доводиться його «підні-

Персонал впорався з цими викликами у повному обсязі і на відмінно. Усі перемикання пройшли успішно, було повністю відновлено усі системи стаціонарного радіаційного контролю.

Безперервний контроль, який вівся під час окупації, триває і наразі. На щиті РБ представлено 5 систем. Вони контролюють викиди у вентиляційну трубу енергоблока №3, викиди НБК - об'єкта «Укриття», радіаційні параметри приміщень третього блоку, а також приміщень об'єкта «Укриття». Окрім того, контролюється радіаційна обстановка на промисловому майданчику за допомогою СРК РАДОС.

Заступник начальника цеху радіаційної безпеки ЧАЕС Анжеліка ЧУБАНЬ:

— Загарбники не заходили на ядерні об'єкти та сховища зберігання РАВ, за що необхідно висловити окрему подяку персоналу ЦРБ, який залякував загарбників променевою хворобою у тому випадку, якщо вони зайдуть туди.

Були виявлені також факти перевищення контрольних рівнів, де переміщалися ворожа техніка, яка до цього їздила по всій зоні відчуження. Факти перевищення контрольних рівнів були вчасно виявлені та проведені всі процедури з дезактивації. На даний час перевищення контрольних рівнів на промайданчику ДСП ЧАЕС не виявлено. Рівень забруднення робочих місць персоналу ДСП ЧАЕС до, під час та після окупації залишається без змін.

На даний час персоналом ЦРБ виконуються всі регламентні роботи. Додатково до регламентного контролю персонал ЦРБ залучений до виконання робіт з радіаційного обстеження об'єктів, в яких планується розміщати персонал, що буде працювати вахтовим методом.

Нагадаємо, що друга половина березня була сповнена дуже тривожними повідомленнями, які надходили із зони відчуження мало не щодня. Наведемо лише деякі з них.

22 березня, 06:19, сайт Верховної Ради з посиланням на дані супутникових знімків Sentinel-2 європейського космічного агентства (ESA) повідомив, що в зоні відчуження зафіксовано 7 осередків природних пожеж: «Ймовірно, займання сталося внаслідок збройної агресії російської федерації, а саме потрапляння снаряду або навмисного підпалу. У зв'язку з пожежами зростають радіаційні ризики у межах 10-кілометрового радіусу навколо ЧАЕС».

Тим, у кого ще свіжий у пам'яті вогняний квітень 2020-го, не треба зайвий раз пояснювати, наскільки це страшно — пожежі у чорнобильській зоні.

23 березня, о 01:32, Державне агентство України з управління зоною відчуження на своїй сторінці у фейсбуці зазначило, що «російські окупанти розграбували та знищили новітню Центральну аналітичну лабораторію в м. Чорнобиль, яка є унікальним комплексом з потужними аналітичними можливостями, може надавати послуги на будь-якому етапі поводження з РАВ, від кондиціонування до захоронення, а також на стадії досліджень та розробки технологій».

На базі лабораторії зберігалися високоактивні проби та зразки радіонуклідів — і вони потрапили до рук російських невігласів.

26 березня Міністерство захисту довкілля повідомляло, що російські окупанти підпалюють сухостій у зоні відчуження довкола ЧАЕС, через що підвищився рівень радіаційного забруднення.

Вечірнє зведення Генерального штабу Збройних сил України станом на 18:00 **27 березня** було не менш тривожним: «Десятки тон реактивних снарядів, снарядів для ствольної артилерії, мінометних боеприпасів щодня транспортуються підрозділами Східного воєнного округу збройних сил рф із бази тилового забезпечення, що розгорнута в Наровлянському районі Гомельської області Республіки Білорусь».

Транспортний коридор загарбників проходить через місто Прип'ять та в кількох сотнях метрів від ізоляційних споруд атомної станції. Подальше зберігання боеприпасів здійснюється в су-

сідньому до міста Прип'ять місті Чорнобиль, що також знаходиться на незначній відстані від АЕС.

Відзначається продовження мілітаризації російськими окупаційними військами зони відчуження Чорнобильської АЕС. Це серйозно підвищує ризик пошкодження ізоляційних споруд, що побудовані над четвертим енергоблоком станції після її вибуху в 1986 році. Таке пошкодження неминуче призведе до потрапляння в атмосферу значної кількості радіоактивного пилу та зараження ним не лише України, але й інших країн Європи».

Цими ж днями, **23-29 березня**, українські та світові ЗМІ, із посиланням на офіційні джерела у керівництві ЗСУ та українському уряді, неодноразово повідомляли про те, що російські загарбники окопуються в так званому «рудому лісі» та інших високозабруднених місцях зони відчуження, переміщуються на траковій та колісній техніці, порушуючи вимоги та правила радіаційної безпеки, влаштовують «риболовлю» та «полювання», споживаючи «місцеву дичину».

І якщо гастрономічні «пошуки» окупантів не викликали нічого, окрім побажання смачного, то порушення утвореного ґрунту та рослинності за поварійні роки техногенного захисного шару не могло не непокоїти.

Наразі ЧАЕС поступово повертається до

ритмічної роботи. Це, звісно, не просто, але персонал станції розуміє, що саме від нього залежить безпечна експлуатація об'єктів на промисловому майданчику. Відповідно до інформації ДІЯРУ, зараз радіаційний фон в межах зони відчуження в нормі.

Проте, невирішеною залишається низка питань, зокрема й питання скорочення часу, необхідного на доправлення персоналу на робочі місця. В поточних умовах найоптимальнішим виходом стане робота у вахтовий спосіб.

На тлі численних повідомлень щодо систематичного недотримання еле-

ментарних правил радіаційної безпеки російськими окупаційними військами, які перебували в зоні відчуження та на ЧАЕС, гостро постає питання безпечного перебування персоналу в зоні протягом вахти.

Інструктор навчально-тренувального центру Юрій ДІОРДІЄВ:

— Зараз пріоритет — радіаційне обстеження будівель, де планується розселення персоналу, який буде виконувати роботи вахтовим методом.

В поточному місяці виконано дуже великий обсяг роботи працівниками цеху радіаційної безпеки.

Було проведено радіаційне обстеження та складено картограми радіаційних обстежень, триває супровід за заяв-

Позиції окупантів у «рудому лісі»

ками персоналу інших підрозділів, які працюватимуть в зоні відчуження.

Заступник начальника цеху радіаційної безпеки ЧАЕС Анжеліка ЧУБАНЬ:

— Отримані дані результатів вимірювань відповідають вимогам, які пред'явлені до місць проживання персоналу. Йому безпечно залишатися на ДСП ЧАЕС 15 днів, якщо він буде дотримуватись правил та вимог радіаційної безпеки. Розробляється документація в частині вимог радіаційної безпеки відповідно до нових умов праці, а саме вимог в частині РБ при вахтовому режимі.

МЕДИЧНА СТОРІНКА

Укуси змій та комах: небезпека та як із нею поводитися

Із настанням теплої пори року зростає небезпека, яку можуть викликати укуси змій та комах. В екстремальних умовах, в яких сьогодні працює персонал Чорнобильської АЕС, ці ризики, напевно, можуть видаватися не найсуттєвішими, проте їх також не варто ігнорувати, щоб зберегти своє життя та здоров'я.

Як розповів завідувач пункту охорони здоров'я АПК-1 Сергій Ткаченко, на наших теренах не існує плазунів та комах, укуси яких смертельні для людини, однак для тих, хто має хронічні захворювання та/або алергії, подібні травми можуть спричинити достатньо неприємні наслідки.

— Все залежить від особливостей роботи імунної системи та перебігу хронічних захворювань. Тому нехтувати даними ризиками я б не радив.

— Що не можна робити, якщо людину, припустимо, укусила змія?

— На нашій території найбільш поширені — гадюка звичайна, вуж звичайний, мідянка та полоз лісовий. Небезпечна лише гадюка звичайна.

Вона не агресивна до людини і атакує лише у разі безпосередньої небезпеки. Повторюся, укуси її для людини не смертельні.

Припалювання ранки сірником, додаткові розрізи, вирізування ураженої ділянки шкіри — дії неприпустимі, оскільки за таких втручань токсин швидко поширюється і виникає загроза потрапляння в ранку хвороботворних бактерій. Не треба також висмоктувати отруту, намагатися вичавити її із рани. Варто накласти на уражену кінцівку джгут та доправити постраждалого у медичний заклад.

— Звичайно, убезпечити себе від укусів практично не можливо. Але що робити, якщо травмуюча зустріч вже, на жаль, відбулася? Як зменшити шкідливість від травмування? Як знизити ймовірність наслідків?

— Взагалі, до 5% людей мають схильність до загальних реакцій на укуси комах. Організм людини може бути дуже чутливим до ядів комах, і в таких людей можуть виникати алергічні реакції, які можуть впливати на весь організм — систематичні (вони найне-

безпечніші для здоров'я) або локальні — проявлятися лише у місці укусу.

Місцеві симптоми: свербіж, припухлість та почервоніння шкіри, діаметр почервоніння більше 10 см і більше.

Перша допомога у таких випадках достатньо проста, але дієва:

- прикласти холод на місце укусу, не менш ніж на 10 хв;
- нанести протиалергічну мазь (Феністил гель, Псилобальзам, гідрокортизонава мазь 1%);
- дати антигістамінний препарат загальної дії відповідно віку;
- якщо після нанесення мазі немає ніякого ефекту, доцільно використати гормональний протизапальний засіб.

Загальна системна алергічна реакція: місцева реакція, сильний свербіж, висип по всьому тілу, набряк шкіри та слизових оболонок, утруднене дихання потребують звернення до лікаря, але долікарняну допомогу ви можете надати самотужки.

Перша допомога:

- прикласти холод на місце укусу, не менш ніж на 10 хв;
- якщо вражено кінцівку, треба зробити

туге бинтування на 5 см вище місця укусу. Пов'язку потрібно контролювати та ослабити, якщо виникає набряк кінцівки.

- якщо укус був на голові чи шиї – прикласти місце укусу, дати антигістамінний препарат загальної дії відповідно віку;

- звернутися за медичною допомогою.

Якщо дорослого чи дитину комаху вкусила вперше, то ризик системної алергії – мінімальний, можлива місцева реакція у місці укусу. Однак вірогідність реакції зростає з кожним наступним укусом. Якщо після вжалення, наприклад, бджолою виникла тяжка алергічна реакція, варто бути дуже обережним, бо наступний укус може бути більш небезпечний.

Укус бджілки є дуже болісним і може викликати алергію частіше, ніж укуси інших представників даного виду. До того ж, бджоли ніколи самі не нападають, поки їх не потривожити. Саме в такому випадку смугаста комаха починає захищатися за допомогою жала. Причому жальце у цих працьовитих бджілок зазубрене, тому бідолахи не можуть витягнути їх після укусу, й відривають від нього нижню частину тільця. Саме тому бідаки швидко гинуть.

Оси ж бувають агресивнішими за бджіл, особливо, коли відчувають голод. Різниця жала осі порівняно із бджолиним є великою, адже жальце у осі гладке. Саме тому вона може вжалити людину аж кілька разів поспіль.

Окрім цього, осі навіть частіше, ніж бджоли переносять різноманітні інфекції. Це відбувається тому, що їхньою їжею є продукти харчування в смітниках,

різноманітні відходи. Якщо вас чи дитину вкусила бджола чи оса та після цього на місці укусу утворюється пухлість, вона стає червоною, нерідко – багровою, завжди болісною, з'являється свербіж. Отож, необхідно акуратно видалити жало нігтем, проте не можна видавлювати його. Далі промити ранку водою або протерти її спиртом. Також необхідно прикласти до місця укусу холодний компрес або шматок льоду.

Проте, якщо людину вкусило кілька бджіл, або ще гірше — ос, тоді може з'явитися реакція на токсини. Потерпілий скаржитися на нудоту, слабкість в усьому тілі, навіть може блювати. Схожа реакція виникає, якщо людина страждає на алергію від укусу. Тоді потрібно негайно випити протиалергійні препарати, не чекати, поки постраждалому стане гірше. І якщо симптоми не минають, місце укусу розпухає, людині стає важко дихати, потрібно терміново звернутися до лікаря, можна навіть викликати екстрену медичну допомогу.

Укуси комарів – це, мабуть, найменш шкідливі ураження із всіх перелічених, проте й вони додають не меншого дискомфорту. З'являється свербіж, почервоніння.

Тому варто помастити місце укусу спиртом або будь-яким іншим антисептиком, можна його намити (часто використовують господарське мило) або ж нанести спеціальний аптечний засіб після укусу комах. Часто використовують розчин питної соди. Важливо пам'ятати: дитина не повинна розчісувати ранку, щоб туди не потрапила інфекція.

Як же вберегтися від неприємного ко-

мариного дзижчання і не менш набридливих укусів?

Захиститися від комарів просто — користуватися фумігаторами, причому використовувати цей засіб можна й тоді, коли в кімнаті присутня дитина.

Проте такий вид захисту необхідно застосовувати тоді, коли на вікні є москітна сітка, щоб повітря краще циркулювало і не зовсім корисні речовини швидко вивітрювалися.

Поширена думка, що різкі парфуми здатні відганяти комарів, але ця думка хибна: квіткові аромати, навпаки, впевнено привертають увагу комарів.

Проте, точно відомо, що кровопивці боються запаху лаванди, чайного дерева, евкаліпту, базилику. Тому можна змочити хусточку олійкою із цих засобів та покласти її на підвіконня або носити із собою та застосовувати у міру необхідності. Коли крилаті ненажери дошкуляють вам у лісі, розведіть багаття і вкиньте у нього ялинові шишки чи гілки ялівця і побачите: комарі відступлять.

Антикомарина аптечка: креми "Спасатель", "Боро плюс". У їхньому складі немає речовин, які можуть бути протипоказані немовлятам або вагітним жінкам. Зате вони містять термальну воду та мікроелементи, такі як цинк, купрум та інші, які знімають свербіж, запобігають інфікуванню і сприяють загоєнню.

Ще один цілком безпечний, але дієвий варіант — гомеопатичні креми, але фахівці попереджають: купувати їх треба не на ринку, а в аптеці, і бажано, після консультації з лікарем.

Ukraine NOW

Газета: «Новини ЧАЕС»

Засновник: ДСП «Чорнобильська АЕС»

Газету засновано у 1995 році. Свідоцтво про держреєстрацію друкованого засобу масової інформації Кі №830 від 11 листопада 2004 року.

Рукописи, надані в редакцію, не редагуються й не рецензуються. Редакційна колегія може не поділяти точку зору авторів публікацій.

Відповідальний за випуск: Віталій Медвідь

Над номером працювали: Майя Руденко, Владислав Курочкін, Тетяна Грива, Анастасія Єрашова, Дмитрій Корчак

Зворотній зв'язок: korchak@chnpp.gov.ua